

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE GEOGRAFIE

Str. Dimitrie Racoviță, nr. 12, Sector 2, RO - 023993, București-20, ROMÂNIA
Tel. 40 21 3135990, 3143748; www.geoinst.ro; E-mail: igar@geoinst.ro

PROPUNERI PRIVIND POZIȚIA GEOGRAFIE ÎN PROIECTELE DE PLANURI-CADRU PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL

Institutul de Geografie al Academiei Române, prin activitățile sale de cercetare avansată cu vizibilitate internațională în domeniul Geografiei, poate să contribuie la dezvoltarea unei viziuni actualizate și integrate a domeniului. Documentul de față prezintă o serie de propuneri pentru revizuirea poziției disciplinei Geografie în Proiectele de Planuri-Cadru în învățământul liceal, care au fost discutate și în anul 2023. Cu acel prilej, Institutul de Geografie a prezentat un punct de vedere (trimis către Ministerul Educației și prezent pe site-ul Institutului), care este actualizat în acest document.

Geografia, ca disciplină științifică fundamentală care studiază interacțiunea dintre componentele Sistemului Terestru, la nivel local, regional și global, este una dintre cele mai vechi, dar totodată actuale, științe ale Pământului.

Geografia joacă un rol esențial în educația preuniversitară, contribuind la formarea unor competențe cheie. Ea ajută elevii să înțeleagă și să analizeze relațiile complexe dintre fenomenele naturale și activitățile antropice, dezvoltând capacitatea acestora de a interpreta și evalua impactul intervențiilor umane asupra mediului. Geografia are un rol educațional important în formarea tinerei generații pentru înțelegerea provocărilor societale generate de complexitatea situațiilor geopolitice actuale, de schimbările climatice, de creșterea incidenței fenomenelor extreme (cutremure, secete, inundații), de amenințările legate de poluare, de defrișare, pierderea biodiversității, criza resurselor de apă sau alimentară, deprecierea resurselor naturale. În acest sens, Geografia are un aport esențial în educarea aprofundată a elevilor din clasele liceale superioare privind conceptele legate de dezvoltarea durabilă, de protecția și conservarea mediului, de adaptarea la schimbările climatice și de hazardele naturale și tehnologice.

Geografia este, alături de Istorie și de Limba și literatura română, una dintre disciplinele de bază în formarea culturii generale, cât și în asigurarea bagajului de cunoștințe necesar unui absolvent de ciclu liceal. Totodată, noțiunile geografice au un puternic caracter identitar care asigură elevilor crearea unei imagini actuale asupra spațiului și a poporului căruia îi aparțin, contribuind la dezvoltarea atașamentului față de teritoriul național și a cunoașterii relațiilor dintre mediul de viață și societatea umană.

În prezent, manualele de Geografie pot să acopere domenii și concepte noi, în acord cu tendințele actuale pe plan internațional. Spre exemplu, Antropocenul - perioada recentă marcată de influența semnificativă a omului asupra mediului înconjurător și conceptul de dezvoltare durabilă se încadrează în această direcție.

În acest context, considerăm că ar fi necesar ca **Geografia** să rămână o disciplină fundamentală în trunchiul comun al liceului, atât în clasa a XI-a, cât și în clasa a XII-a, indiferent de filieră, datorită contribuției sale în formarea unei înțelegeri holistice a lumii contemporane.

Predarea actuală a Geografiei este bazată pe rezultatele științifice referitoare la mediu și societate, obținute prin diferite metode moderne cum sunt Sistemele Geografice Informaționale (GIS) și cercetările satelitare, în acord cu nivelul specific vârstei elevilor. Păstrarea Geografiei în trunchiul comun al materiilor de clasa a XI-a și a XII-a, continuă și completează totodată bagajul de competențe digitale dobândite pe parcursul liceului. Astfel, geografia este o disciplină utilă pentru formarea unor competențe aplicabile în carierele viitoare ale elevilor, oferindu-le oportunitatea de a interacționa cu metode de analiză spațială și observațională în teren, utilizate în diverse domenii profesionale, precum: planificarea teritorială, protecția mediului, cartografiere digitală, turism etc.

La ora actuală, pe plan internațional, se înregistrează o creștere a nevoii de implicare a geografilor în numeroase domenii noi. Strategia Uniunii Geografice Internaționale pentru perioada 2024-2028 pune în valoare abilitatea Geografiei de a colabora cu organismele internaționale în diferite probleme și de a răspunde activ nevoilor actorilor publici și privați (autorități publice, companii).

Institutul de Geografie al Academiei Române își exprimă disponibilitatea de a corela, într-o mai mare măsură, educația geografică pentru învățământul liceal cu viziunea și Strategia Uniunii Geografice Internaționale (IGU) pentru perioada 2024-2028 și cu prevederile Comisiei IGU pentru Educație, cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale Națiunilor Unite, cu prevederile din Planul de Măsuri al Uniunii Europene. În acest sens, ar fi utilă o colaborare mai strânsă cu alte discipline și încorporarea mai accentuată a pedagogiei bazate pe cercetare (research-based pedagogy) pentru a echilibra distribuția disciplinelor în procesul educațional.

Studiul Geografiei în școală, prin poziția interdisciplinară de înțelegere a realităților lumii actuale, contribuie la formarea și dezvoltarea competențelor specifice legate de dezvoltarea durabilă, precum: gândire sistemică, gândire critică, orientată spre viitor, adaptare, acțiuni colective în spiritul protecției mediului etc. Acestea sunt în acord cu noul cadru european, respectiv *GreenComp-The European sustainability competence framework*.

În acest context, **considerăm că ar fi necesar să se analizeze posibilitatea ca Geografia să fie menținută ca disciplină obligatorie de studiu la toate filierele de învățământ liceal, atât la ciclul inferior, cât și la ciclul superior al liceului, precum și ca probă scrisă, la alegere, la examenul de bacalaureat, pentru toate filierele, profilurile și specializările.**

5 februarie 2025

DIRECTOR,

Acad. Dan BĂLTEANU

Președinte al Comitetului Național de Geografie

Director adjunct,

Dr. Monica DUMITRAȘCU

Prim-vicepreședinte al Societății de Geografie

Dr. Mihaela SIMA

Coordonator al Departamentului Mediu și GIS